

Адміністративне право і процес

УДК 342.9:351.82

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20628050>

**Правові аспекти участі місцевих органів публічної адміністрації у
правовідносинах щодо здійснення регулювання у сфері альтернативної
енергетики**

Олександр Миколайович Буханевич,

доктор юридичних наук, професор,

Державний секретар Міністерства юстиції України,

професор кафедри конституційного,

адміністративного та фінансового права

Хмельницького університету управління та права

імені Леоніда Юзькова,

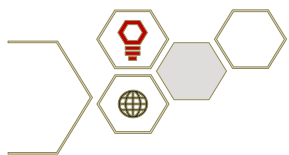
м. Хмельницький, Україна,

Заслужений юрист України

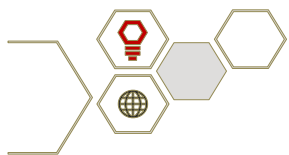
<https://orcid.org/0000-0001-6397-0715>

Прийнято: 18.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація: Актуальність дослідження зумовлена необхідністю чіткого розмежування повноважень місцевих органів публічної адміністрації із повноваженнями регуляторного органу у сфері енергетики, інших органів державної влади, а також визначення місця місцевих органів публічної адміністрації у системі органів, що здійснюють регулювання у сфері енергетики, в тому числі альтернативної. Метою статті є дослідження дослідження участі місцевих органів публічної адміністрації у правовідносинах щодо здійснення регулювання у сфері альтернативної

енергетики. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Зокрема, аналіз і синтез застосовано для узагальнення підходів до понять «регулювання у сфері альтернативної енергетики»; системний підхід – для обґрунтування авторського підходу щодо віднесення місцевих органів публічної адміністрації до органів, що здійснюють регулювання у сфері альтернативної енергетики на регіональному рівні, спеціально-юридичний метод – для розкриття переліку форм регулювання у сфері альтернативної енергетики. У результаті дослідження досліджено поняття «альтернативна енергетика», «державне регулювання у сфері альтернативної енергетики», сутності правовідносин щодо здійснення регулювання у сфері альтернативної енергетики, їх суб'єктів, проаналізовано повноваження місцевих органів публічної адміністрації щодо здійснення регулювання у сфері альтернативної енергетики, напрямки їх взаємодії з іншими органами, що здійснюють відповідне регулювання, в тому числі з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, обґрунтовано віднесення місцевих органів публічної адміністрації до органів, що здійснюють регулювання у сфері альтернативної енергетики на регіональному рівні. У зв'язку із цим, дано визначення поняття регулювання у сфері альтернативної енергетики як реалізації діяльності органів публічної адміністрації, спрямована на регулювання правовідносин у сфері альтернативної енергетики через застосування ними окремих інструментів публічної адміністрації, спрямовані на забезпечення цілей такого регулювання, забезпечення реалізації прав та інтересів учасників ринку альтернативної енергії, інтересів держави у відповідній сфері, дотримання учасниками відповідних правовідносин вимог енергетичного законодавства, що здійснюється у визначених цим законодавством формах такого регулювання. Визначено, що місцеві органи публічної адміністрації відносяться як до органів, що здійснюють

регулювання у сфері альтернативної енергетики, так і взаємодію з іншими регуляторними органами.

Ключові слова: альтернативна енергетика; адміністративно-правове регулювання; регулювання у сфері альтернативної енергетики; місцеві органи публічної адміністрації; правовідносини у сфері енергетики; органи місцевого самоврядування.

Legal aspects of the participation of local public administration bodies in legal relations regarding the implementation of regulation in the field of alternative energy

Oleksandr Bukhanevych,

Doctor of Legal Sciences, Professor,

State Secretary of the Ministry of Justice of Ukraine,

Professor at the department of constitutional,

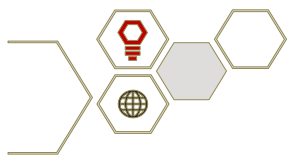
administrative and financial law,

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law;

Khmelnytskyi, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-6397-0715>

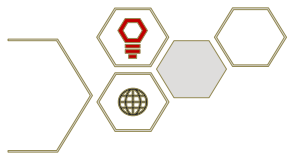
Abstract: The relevance of the study is due to the need to clearly delimit the powers of local public administration bodies with the powers of the regulatory body in the energy sector, other state authorities, as well as to determine the place of local public administration bodies in the system of bodies that regulate the energy sector, including alternative energy. The purpose of the article is to study the participation of local public administration bodies in legal relations regarding the implementation of regulation in the alternative energy sector. The methodological basis of the study is general scientific and special methods of cognition. In particular, analysis and synthesis are used to generalize approaches to the concepts of "regulation in the

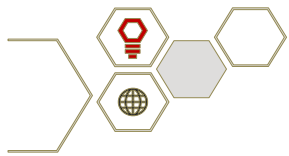
alternative energy sector"; a systemic approach is used to substantiate the author's approach to the attribution of local public administration bodies to bodies that regulate the alternative energy sector at the regional level, and a special legal method is used to disclose the list of forms of regulation in the alternative energy sector. As a result of the study, the concepts of "alternative energy", "state regulation in the field of alternative energy", the essence of legal relations regarding the implementation of regulation in the field of alternative energy, their subjects were analyzed, the powers of local public administration bodies regarding the implementation of regulation in the field of alternative energy, the directions of their interaction with other bodies implementing relevant regulation, including the National Commission implementing state regulation in the fields of energy and utilities, the attribution of local public administration bodies to bodies implementing regulation in the field of alternative energy at the regional level was substantiated. In this regard, the concept of regulation in the field of alternative energy was defined as the implementation of the activities of public administration bodies aimed at regulating legal relations in the field of alternative energy through their application of individual public administration instruments aimed at ensuring the goals of such regulation, ensuring the implementation of the rights and interests of participants in the alternative energy market, the interests of the state in the relevant field, compliance by participants in relevant legal relations with the requirements of energy legislation, which is carried out in the forms of such regulation specified by this legislation. It is determined that local public administration bodies relate to both bodies that regulate alternative energy and interact with other regulatory bodies.

Keywords: alternative energy; administrative and legal regulation; regulation in the field of alternative energy; local public administration bodies; legal relations in the field of energy; local self-government bodies.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Альтернативна енергетика є одним із

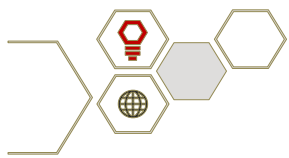

ключових напрямів сучасної державної політики у сфері енергетичної безпеки та сталого розвитку. Її активне впровадження зумовлене необхідністю зменшення залежності від традиційних енергоресурсів і скорочення негативного впливу на довкілля. У цих умовах особливого значення набуває правове забезпечення механізмів публічного адміністрування у сфері альтернативної енергетики, в тому числі на регіональному рівні. Важливе місце у відповідних правовідносинах щодо здійснення державного регулювання у сфері альтернативної енергетики посідають місцеві органи публічної адміністрації, в тому числі органи місцевого самоврядування. Саме вони беруть участь у формуванні та виконанні локальної енергетичної політики, сприяють реалізації державних і регіональних програм, а також взаємодіють із фізичними та юридичними особами щодо забезпечення енергетичної ефективності, а також все більшого впровадження альтернативних джерел енергії відповідними суб'єктами для власного споживання, виробництва, виконання робіт, надання послуг через застосування окремих інструментів публічного адміністрування та реалізацію повноважень дозвільного, координаційного, контрольного та інформаційного характеру. При цьому, слід зазначити як на необхідності чіткого розмежування повноважень цих органів із повноваженнями регуляторного органу у сфері енергетики, інших органів державної влади, а також визначення місця місцевих органів публічної адміністрації у системі органів, що здійснюють регулювання у сфері енергетики, в тому числі альтернативної. Вище викладене зумовлює актуальність та необхідність вивчення правових аспектів участі місцевих органів публічної адміністрації у правовідносинах щодо здійснення державного регулювання у сфері альтернативної енергетики. Крім того, актуальність цієї тематики підтверджується тим, що відповідні повноваження цими органами були набуті нещодавно в контексті децентралізації місцевої публічної влади, а також адаптації енергетичного

законодавства України до вимог Третього та Четвертого енергетичних пакетів Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове дослідження питання правових аспектів здійснення регулювання у сфері енергетики, в тому числі альтернативної, досліджувалася у адміністративно-правовій доктрині цілою низкою науковців. Зокрема, теоретико-правові питання визначення поняття «державне регулювання у сфері енергетики», аналіз поняття, змісту та суб'єктів правовідносин щодо здійснення такого регулювання досліджені Ю. В. Ващенко [1], відповідні питання в контексті регулювання електроенергетики – Н. В. Майданевич [2] та Д. А. Миколаєць [3; 4]. Питання правових аспектів регулювання відносин у сфері використання альтернативних джерел енергії питання поняття та принципів, об'єктів, суб'єктів, форм та методів адміністративно-правового регулювання відносин у сфері використання альтернативних джерел енергії досліджені Д. О. Штодою [5], окремі питання адміністративно-правового регулювання відновлювальної енергетики в Україні досліджені А. А. Корольовою [6]. Особливості участі органів публічної адміністрації при здійсненні такої форми державного регулювання у сфері енергетики як контроль за дотриманням законодавства України про енергетику та енергетичну ефективність досліджувалася у наукових працях С. В. Федоренко [7], В. М. Цепенди [8] та К. О. Спасенко [9]. Питання суб'єктів регулювання у сфері енергетики, в тому числі альтернативної, вивчалася у наукових працях І. Л. Самсіна [10], Р. О. Гавріка [10], І. Л. Литвиненко [10], В. С. Грачука [11: 12], С. Ю. Гоцалюк [13], Д. Ю. Полюхович [14], Д. А. Соколовський [15]. Зазначені вище вчені хоч і торкалися цілого ряду питань регулювання у сфері альтернативної енергетики, однак лише у працях І. Л. Самсіна [10], Р. О. Гавріка [10], І. Л. Литвиненко [10], Д. Ю. Полюхович [14] піднімається питання участі місцевих органів публічної адміністрації у правовідносинах щодо регулювання у сфері енергетики. Втім, й в цих наукових публікаціях не розкриваються питання

повноважень місцевих органів публічної адміністрації щодо регулювання у сфері альтернативної енергетики, їх взаємодії з іншими органами, що здійснюють відповідне регулювання, в тому числі з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Недослідженими залишаються питання повноважень місцевих органів публічної адміністрації щодо регулювання у сфері альтернативної енергетики, їх взаємодії з іншими органами, що здійснюють відповідне регулювання, в тому числі з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

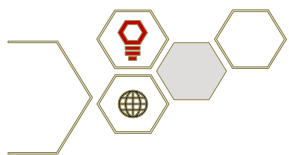
Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою статті є дослідження участі місцевих органів публічної адміністрації у правовідносинах щодо здійснення регулювання у сфері альтернативної енергетики.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

- дослідити поняття «альтернативна енергетика», «державне регулювання у сфері альтернативної енергетики», сутності правовідносин щодо здійснення регулювання у сфері альтернативної енергетики, їх суб'єктів;
- проаналізувати повноваження місцевих органів публічної адміністрації щодо здійснення регулювання у сфері альтернативної енергетики, напрямки їх взаємодії з іншими органами, що здійснюють відповідне регулювання, в тому числі з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;
- обґрунтувати віднесення місцевих органів публічної адміністрації до органів, що здійснюють регулювання у сфері альтернативної енергетики на регіональному рівні.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Зокрема, аналіз і синтез застосовано для

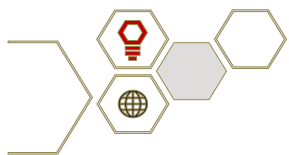

узагальнення підходів до понять «регулювання у сфері альтернативної енергетики»; системний підхід – для обґрунтування авторського підходу щодо віднесення місцевих органів публічної адміністрації до органів, що здійснюють регулювання у сфері альтернативної енергетики на регіональному рівні, спеціально-юридичний метод – для розкриття переліку форм регулювання у сфері альтернативної енергетики.

Новизна наукового дослідження полягає у науковому обґрунтуванні на основі доктринальних джерел, законодавства поняття «регулювання у сфері альтернативної енергетики», а також обґрунтування віднесення місцевих органів публічної адміністрації до органів, що здійснюють регулювання у сфері альтернативної енергетики на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

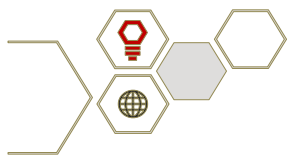
Визначення поняття «альтернативна енергетика» знаходимо у ст. 1 Закону України «Про альтернативні джерела енергії», відповідно до якої вона визначається як сфера енергетики, що забезпечує вироблення електричної, теплової та механічної енергії з альтернативних джерел енергії. Останніми є дві категорії джерел: а) відновлювані джерела сонячної, вітрової, геотермальної, гідротермальної, аеротермальної енергії, енергії хвиль та припливів, гідроенергії, енергії біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів; б) вторинні енергетичні ресурси, для яких використання в енергетиці має допоміжний характер (доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів) [16]. Цей же Закон встановлює правові засади здійснення регулювання у сфері альтернативної енергії, причому використовує дефініцію саме «державне регулювання у сфері альтернативних джерел енергії», у зв'язку із цим можна зробити висновок, що суб'єктами такого регулювання відповідно цього Закону є саме державні органи (у Законі згадуються Кабінет Міністрів України, а також спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у відповідній сфері, однак не

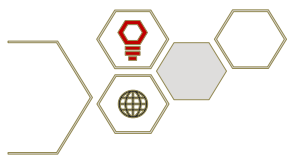
уточнюється який саме). У зв'язку із цим, суб'єктами державного регулювання у сфері альтернативних джерел енергії серед місцевих органів публічної адміністрації може бути потенційно лише місцеві державні адміністрації, а також територіальні органи центральних органів виконавчої влади, але не органи місцевого самоврядування, які не відносяться до системи державних органів, а складають окрему систему.

Адміністративно-правове регулювання альтернативної енергетики в цілому здійснюється законами України: «Про альтернативні джерела енергії», «Про ринок електроенергії», «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів», а також підзаконними нормативно-правовими актами, спільними для всіх альтернативних джерел енергії, як правило постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг [6, с. 253].

Поняття «державне регулювання у сфері альтернативних джерел енергії» можемо визначити виходячи із аналізу адміністративно-правової доктрини. Зокрема, Д. О. Штода визначає його через категорію адміністративно-правового впливу уповноважених суб'єктів, що здійснюється за допомогою норм адміністративного права та інших адміністративно-правових засобів, що орієнтований на цілеспрямовану діяльність із забезпечення публічного інтересу щодо розвитку альтернативної енергетики в Україні, та гарантування кожному реальному дотримання прав щодо виробництва, збереження, транспортування, постачання, передачі і споживання енергії, отриманої з альтернативних джерел, а також належного рівня захисту цих прав у разі їх порушення [5, с. 51]. З іншого боку, Ю. В. Ващенко використовує більш широке поняття «державне регулювання у сфері енергетики» і визначає його як комплекс правових, економічних та технічних засобів, спрямованих на забезпечення енергетичної безпеки, збалансування публічних та приватних інтересів у сфері енергетики, створення умов для розвитку конкуренції, забезпечення недискримінаційного доступу до товарів

та послуг суб'єктів господарювання галузі енергетики, захист прав споживачів товарів/послуг у сфері енергетики [1, с. 6]. У дисертаційному дослідженні Н. В. Майданевич, яка досліджувала правові аспекти адміністративно-правового регулювання у сфері електроенергетики, таке регулювання визначалося також через категорію впливу, але не суб'єктів регулювання у сфері енергетики, а норм адміністративного права, хоча в той же час визначає що такий вплив здійснюється з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових засобів, прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних та юридичних осіб нормального функціонування громадянського суспільства та держави [2, с. 12], тобто по суті все одно визначає регулювання через категорію впливу. Через цю ж категорію С. В. Федоренко, В. М. Цепенда та К. О. Спасенко визначають поняття державного контролю у сфері енергетики [7, с. 530; 8, с. 349; 9]. При цьому, не слід ототожнювати таке регулювання із державним контролем. Так, у науковому дослідженні І. Л. Самсіна, Р. О. Гавріка та І. Л. Литвиненко, формами державного регулювання у сфері енергетики визначені не тільки контроль та нагляд за дотриманням енергетичного законодавства, а й ліцензування господарської діяльності у сфері енергетики; затвердження ліцензійних умов провадження певних видів господарської діяльності у відповідній сфері; реєстрація учасників енергоринку; сертифікація операторів енергетичних систем; затвердження правил постачання енергії певного виду, інших правил, що стосуються суб'єктів енергоринку; погодження або непогодження правил надання послуг з енергетики, інших документів, що стосуються розвитку енергетичної системи, формування цін та тарифів, окремих вимог для учасників енергоринку; контроль та нагляд за дотриманням енергетичного законодавства [10]. На думку Д. А. Миколаєць, категорія механізму національного адміністративно-правового регулювання відносин у сфері електроенергетики визначається також через категорію впливу уповноважених суб'єктів у сфері електроенергетики на суспільні відносини, які виникають між суб'єктами господарської діяльності, які

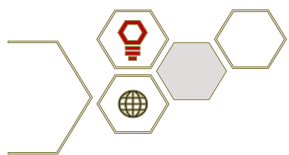

займаються виробництвом, передачею, розподілом, постачанням електричної енергії, та споживачами електричної енергії [3, с. 198].

Виходячи із вище вказаних визначень, можемо виділити наступне поняття державного регулювання у сфері альтернативної енергетики – це реалізація діяльності органів публічної адміністрації, спрямована на регулювання правовідносин у сфері альтернативної енергетики через застосування ними окремих інструментів публічної адміністрації, спрямовані на забезпечення цілей такого регулювання, забезпечення реалізації прав та інтересів учасників ринку альтернативної енергії, інтересів держави у відповідній сфері, дотримання учасниками відповідних правовідносин вимог енергетичного законодавства, що здійснюється у визначених цим законодавством формах такого регулювання.

У Законі України «Про альтернативні джерела енергії» визначені наступні форми такого регулювання, які в цілому близькі до тих, які визначені для форм регулювання у сфері енергетики:

а) регулювання, що здійснюється через правотворчу діяльність органів, що здійснюють державне регулювання у сфері альтернативної енергетики (розробка відповідних правил та норм, що стосуються виробництва, передачі, транспортування, постачання, зберігання і споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, вимог як до самого виробництва та надання послуг, так і до суб'єктів відповідних правовідносин. Хоча в Законі прямо не зазначається про питання ліцензування та дозвільної діяльності у відповідній сфері, однак оскільки відповідні вимоги (щодо ліцензування надання послуг та виробництва у сфері електроенергетики) визначені іншими актами законодавства, в тому числі Законом України «Про ринок електричної енергії», то вони також є формами державного регулювання у сфері альтернативної енергетики, однак такими, що не поіменовані в законодавстві про альтернативні джерела енергії;

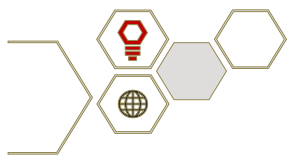

б) регулювання, що здійснюється через контрольню-наглядову діяльність органів, що здійснюють її за безпечним виконанням робіт на об'єктах альтернативної енергетики незалежно від їх форми власності, безпечною експлуатацією енергогенеруючого обладнання та за режимами передачі і споживання енергії, а також за додержанням вимог технічної експлуатації на об'єктах альтернативної енергетики незалежно від їх форми власності, технічної експлуатації енергетичного обладнання об'єктів, підключених до об'єднаної енергетичної системи України;

в) регулювання тарифів на вироблену за допомогою альтернативних джерел енергію, в тому числі електричну та теплову енергію, вироблену на об'єктах альтернативної енергетики. Ця форма державного регулювання у сфері альтернативної енергетики може розглядатися як форма заохочення використання альтернативних та відновлювальних джерел енергії через створення «зеленого тарифу», відповідно до якого суб'єктам господарювання, що використовуються у своїй діяльності альтернативні джерела енергетики, тобто є генеруючими компаніями гарантується придбання державою електроенергії за конкурентними цінами [4, с. 125];

г) непряме державне регулювання, а саме: всебічне заохочення і підтримка науково-дослідницьких, дослідно-конструкторських робіт, діяльності винахідників і раціоналізаторів, спрямованих на розвиток виробництва та використання альтернативних джерел енергії [16].

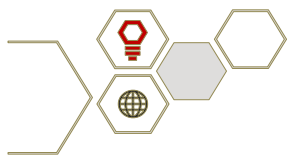
Поруч із формами державного регулювання у сфері альтернативної енергії у Законі визначені й форми державного управління у сфері альтернативних джерел енергії, якими є: а) розроблення загальнодержавних, галузевих та місцевих енергетичних програм, їх реалізація та узгодження останніх двох із загальнодержавними програмами у сфері альтернативної енергетики; б) здійснення контролю за додержанням вимог законодавства у сфері альтернативних джерел енергії та за виконанням загальнодержавних програм у цій сфері. Втім, на нашу думку, ці повноваження також спрямовані

на здійснення впливу органів публічної адміністрації на забезпечення реалізації прав та інтересів учасників ринку альтернативної енергії, інтересів держави у відповідній сфері, дотримання учасниками відповідних правовідносин вимог енергетичного законодавства, а отже – на державне регулювання таких правовідносин.

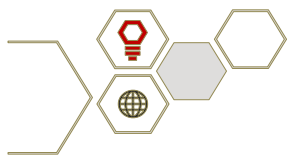
Говорячи про суб'єктний склад правовідносин у сфері державного регулювання у сфері альтернативної енергії, можемо визначити дві категорії суб'єктів: а) суб'єктів, що здійснюють таке регулювання; б) інших суб'єктів, які або взаємодіють із першими, або на яких власне і спрямовується регулюючий вплив регуляторних органів.

Основним органом у цій сфері є Кабінет Міністрів України, який згідно з ч. 2 ст. 4 та ч. 1 ст. 5 Закону України «Про альтернативні джерела енергії» здійснює: державне управління у сфері альтернативних джерел енергії шляхом реалізації державної політики в галузі альтернативних джерел енергії та управління нею; державне регулювання у сфері альтернативних джерел енергії [14, с. 116; 16]. Також до суб'єктів, що здійснюють державне регулювання у сфері альтернативної енергетики можемо віднести: Міністерство енергетики України, що формує й реалізує державну політику у відповідній галузі, розробляє стратегічні програми розвитку енергетичного сектору, координує діяльність інших державних органів у сфері альтернативної енергетики, здійснює контроль за виконанням законодавства у сфері енергетики; Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, що здійснює як контрольно-наглядові, так і дозвільні, ліцензійні повноваження на енергоринку, а також формує тарифи на послуги з окремих видів енергетики; Держгеонадра, що регулює використання природних ресурсів, в тому числі відновлювальних джерел енергії, а також має відповідні дозвільні та контрольні повноваження у цій сфері; Державна екологічна інспекція України, яка здійснює заходи державного контролю за дотриманням екологічного законодавства при виробництві, наданні та

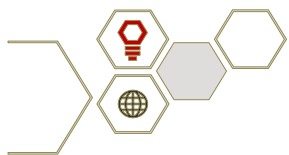
використанні альтернативних джерел енергії; Державна служба енергетичного нагляду, яка здійснює контроль за дотриманням вимог у сфері енергетичної безпеки та ефективності використання енергетичних ресурсів [11, с. 110-111]. Також окремі повноваження у відповідній сфері мають Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, яке здійснює ведення політики ефективного використання енергетичних ресурсів, моніторинг виробництва і споживання енергії, сприяння використанню альтернативних видів палива. З іншого боку, В. С. Грачук відносить до органів у сфері відновлювальної енергетики також спеціалізовані організації, такі як Біоенергетична асоціація України та Агентство з відновлюваної енергетики, які консолідують зусилля бізнесу та експертного середовища для впровадження чистих енергетичних технологій [12, с. 71, 73]. В той же час, на нашу думку такі структури є органами, що здійснюють взаємодію із регуляторними органами у сфері альтернативної енергетики, однак не мають відповідних повноважень для здійснення саме регулювання у сфері альтернативної енергетики. У науковому дослідженні С. Ю. Гоцалюк, пропонується серед суб'єктів регулювання у сфері енергетики виділяти саморегулівні організації, тобто суб'єкти, які здійснюють виробництво та використання енергії того чи іншого виду і на договірних засадах здійснюють упорядкування власної діяльності у енергетичній сфері, однак науковець сама зазначає, що у Законі України «Про альтернативні джерела енергії» не передбачається інституційних засад розвитку саморегулівних організацій у цій галузі [13, с. 69].

Окрім державних органів у адміністративно-правових відносинах щодо використання альтернативних джерел енергії беруть участь і органи місцевого самоврядування. Можемо погодитися із думкою Д. Полюхович, що незважаючи на те, що в самому Законі України «Про альтернативні джерела енергії» відсутня згадка про роль цих суб'єктів у відносинах із використання альтернативних джерел енергії, в інших нормативних актах компетенція даних

органів у розглядуваній сфері визначається, зокрема в частині встановлення тарифів на відповідні послуги [14, с. 116; 16]. Крім того, на думку І. Л. Самсіна, Р. О. Гавріка та І. Л. Литвиненко, з 2024 року ці органи отримали повноваження щодо стратегічного планування, впровадження окремих заходів з енергоефективності відповідно до затверджених ними програм та планів, контролю за їх виконанням, взаємодія з іншими суб'єктами регулювання у сфері енергетики та забезпечення енергетичної ефективності, а також суб'єктами енергоринку, а частину вказаних повноважень отримали й місцеві державні адміністрації [10]. Вище викладене дає змогу прийти до висновку, що місцеві органи публічної адміністрації відносяться до органів, що здійснюють регулювання у сфері альтернативної енергетики, а також тих, які здійснюють взаємодію із іншими регуляторними органами у цій сфері, а положення Закону України «Про альтернативні джерела енергії» потребує корегування в частині зміни поняття «державне регулювання у сфері альтернативних джерел енергії» на «регулювання у сфері альтернативних джерел енергії» із включенням до нього й форм державного управління у сфері альтернативних джерел енергії; включення органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій до суб'єктів регулювання у сфері альтернативних джерел енергії відповідно до ст. 5 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

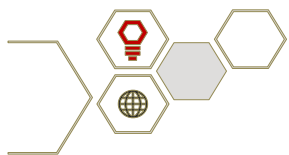
Висновки. Можемо констатувати, що регулювання у сфері альтернативної енергетики – це реалізація діяльності органів публічної адміністрації, спрямована на регулювання правовідносин у сфері альтернативної енергетики через застосування ними окремих інструментів публічної адміністрації, спрямовані на забезпечення цілей такого регулювання, забезпечення реалізації прав та інтересів учасників ринку альтернативної енергії, інтересів держави у відповідній сфері, дотримання учасниками відповідних правовідносин вимог енергетичного законодавства, що здійснюється у визначених цим законодавством формах такого

регулювання. Суб'єктами такого регулювання є як вищі й центральні органи виконавчої влади, так й місцеві органи публічної адміністрації. Ці органи здійснюють відповідне регулювання через: правотворчу щодо розробки та реалізації енергетичних програм та правил, контрольно-наглядову діяльність органів за дотриманням законодавства у енергетичній сфері; регулювання тарифів на вироблену за допомогою альтернативних джерел енергії; заходи непрямого регулювання. Місцеві органи публічної адміністрації відносяться як до органів, що здійснюють регулювання у сфері альтернативної енергетики, так і взаємодію з іншими регуляторними органами.

Список використаних джерел

1. Ващенко Ю. В. Державне регулювання у сфері енергетики України: адміністративно-правовий аспект. Автореф. дис. ... докт.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ, 2015. 39 с.
2. Майданевич Н. В. Адміністративно-правове регулювання у сфері електроенергетики. Автореф. дис. ... канд.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ, 2015. 24 с.
3. Миколаєць Д. А. Реалізація механізму адміністративно-правового регулювання відносин у сфері електроенергетики в Україні. *Соціальне право*. 2021. № 4. С. 192-200. DOI: <https://doi.org/10.37440/soclaw.2020.04.14>.
4. Миколаєць Д. А. Переваги та недоліки сучасного стану адміністративно-правового регулювання відносин у сфері електроенергетики в умовах євроінтеграції України. *Юридична наука*. 2020. № 4. Том 2. С. 123-129. DOI: 10.32844/2222-5374-2020-106-4-2.15.
5. Штода Д. О. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері використання альтернативних джерел енергії. Дис. ... докт.філ. Спец. 081 – Право. Київ, 2023. 235 с.

6. Корольова А. А. Стан адміністративно-правового регулювання відновлювальної енергетики в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 252-255. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/60>.

7. Федоренко С. В. Державний контроль у сфері енергетики в Україні: поняття та особливості. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 519-523. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.90>.

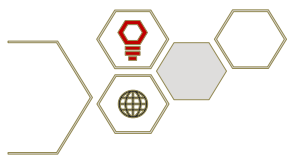
8. Цепенда В. М. Методичне забезпечення державного контролю у сфері енергетики. *Право та державне управління*. 2020. № 2. С. 344-350. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.2.51>.

9. Спасенко К. О. Контрольні повноваження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. *Морська безпека та оборона*. 2024. № 1. С. 79-83. DOI: <https://doi.org/10.32782/msd/2024.1/10>.

10. Самсін І.Л., Гаврік Р.О., Литвиненко І.Л. Нормативно-правові аспекти діяльності місцевих органів публічної адміністрації щодо здійснення регулювання у сфері енергетики та забезпечення енергетичної ефективності. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія Право, публічне управління та адміністрування*. 2026. № 20. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2026-20-01-06>.

11. Грачук В. С. Правове регулювання енергетичних правовідносин в Україні в контексті сталого розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2024. Випуск 86. Частина 3. С. 107-113. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.16>.

12. Грачук В. С. Роль державних органів у регулюванні відновлюваної енергетики: законодавчі та адміністративні інструменти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 69-73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/12>.

13. Гоцалюк С. Ю. Правове забезпечення саморегулювання в галузі електроенергетики. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція*. 2018. № 33. С. 68-70.

14. Полюхович Д. Суб'єкти адміністративно-правових відносин у сфері використання альтернативних джерел енергії в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 113.119. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.2.21>.

15. Соколовський Д. А. Система, повноваження та функції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері сонячної енергетики. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2025. Випуск 2. С. 144-149. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.2.24>.

16. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20 лютого 2003 року (із наступними змінами та доповненнями). *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#n34>. (дата звернення 22.03.2026).